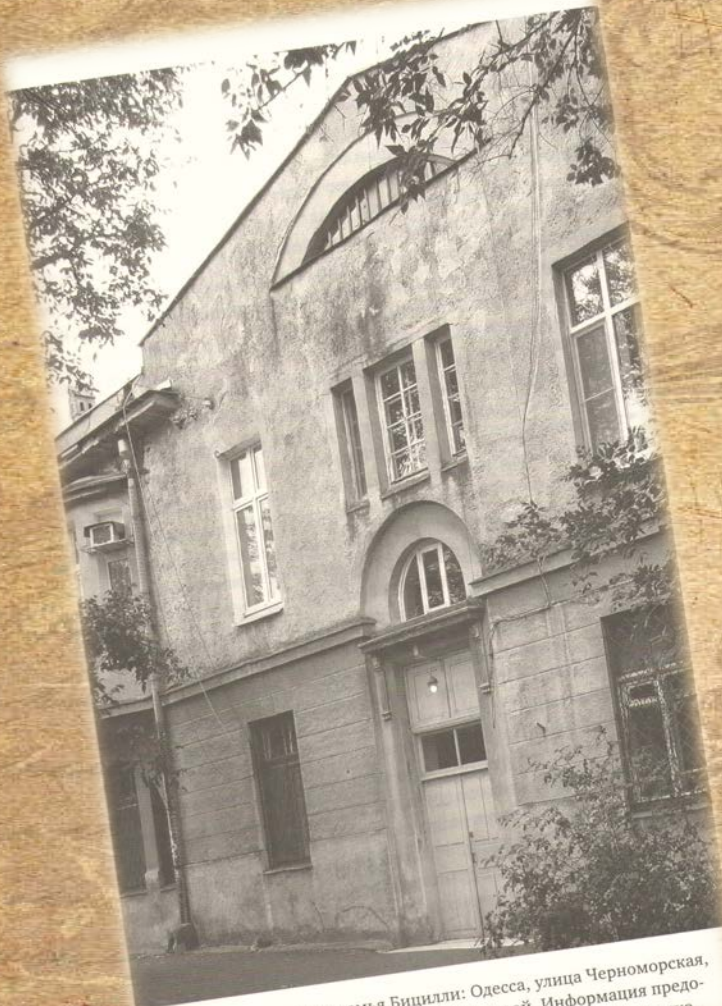

A decorative border made of thick black lines, featuring elegant scrolls and flourishes that frame the central text.

*Феномен наукової традиції:
спадщина Петра Михайловича
Біцилли в контексті вивчення
одеськими вченими*

Укладачі: В. В. Самодурова, Н. М. Купріянова

Дом, в котором жила семья Бицилли: Одесса, улица Черноморская, д. 4. Вид с улицы. Фотография Т.Н. Галчевой. Информация предоставлена одесскими историками Т.Н. Поповой и В.В. Левченко.

Фотография из альбома семьи П.М. Бицилли, хранящегося в собрании Н.А. Галь (Мещерской). Фото надписано: «Скоплье 1922 г.». Первый слева — П.М. Бицилли, рядом — его супруга М.Т. Бицилли. Девочка — их дочь — М.П. Бицилли, рядом с ней — дочь М.Т. Бицилли — Анна.

Роботи Петра Михайловича Біциллі (1879–1953), професора

Новоросійського і Софійського університетів, незмінно викликають у сучасного дослідника відчуття дежавю – ми добре знайомі з подібною оптикою бачення культури та історії середніх віків. Ми насолоджувалися дослідженнями, що вводили нас в цей дивовижний світ, будучи впевнені, що подібний варіант прочитання минулого оформився в рамках французької історичної школи Анналів... В кінці вісімдесятих, взявши в руки книги П. М. Біциллі, читач не вірив своїм очам, бачачи дату першого видання – 1914, 1916, 1919...

www.arabesko.ru

На жаль, в 1920 р. дослідник покинув батьківщину, а його книги – полиці наших бібліотек. На відміну від європейського читача, який ще в тридцяті роки отримав можливість познайомитися з працями П. М. Біциллі в перекладах французькою та іспанською мовами, наш співвітчизник виявився поза закладеної ним традиції. На щастя, роботи П. М. Біциллі зараз не тільки загальнодоступні і загальновизнані, але вже стали предметом серйозних досліджень. Можна навіть говорити про деякі традиції «біциллієзнавства», що складаються як в Україні (в першу чергу, в Одесі), так і в інших країнах.

arabesko.com

*Траці П. М. Біцилли, що зберігаються у фондах
Наукової бібліотеки ОНУ імені І. І. Мечникова*

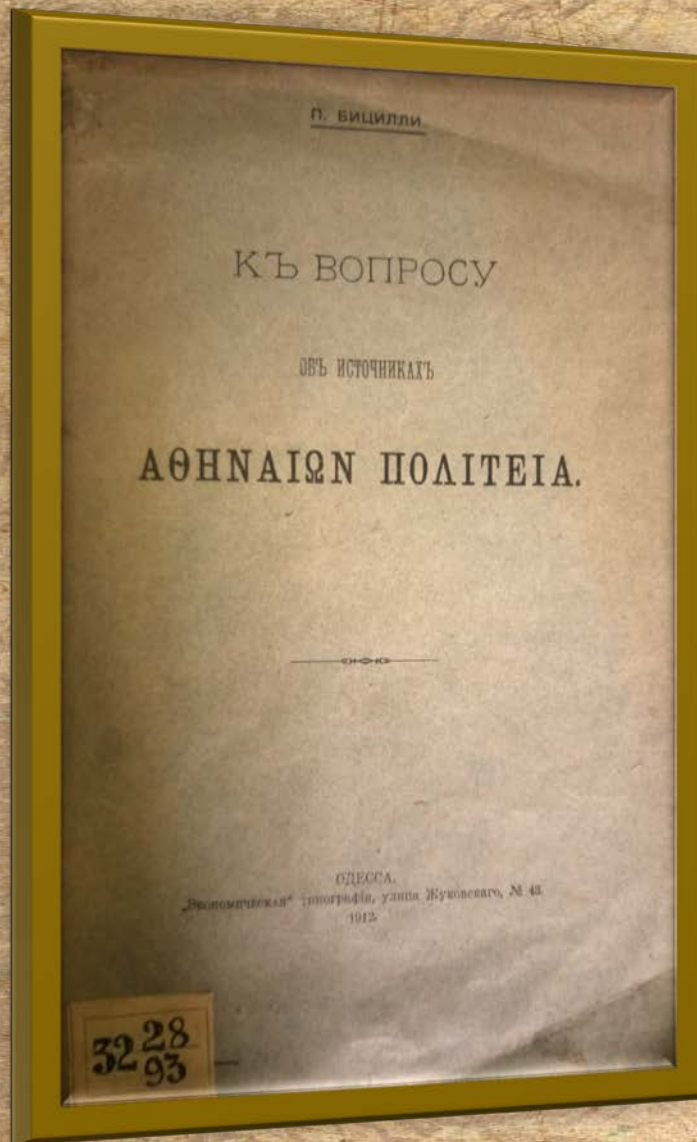
Бицилли П. М. Тацит и римский империализм / П. М. Бицилли. – Одесса : Славян. тип., 1912. – 13 с.

Шифр 38 $\frac{44}{73}$

Бицилли П. Падение Римской империи / П. Бицилли. – Одесса : Техник, 1919. – 103 с.

Шифр 63/325

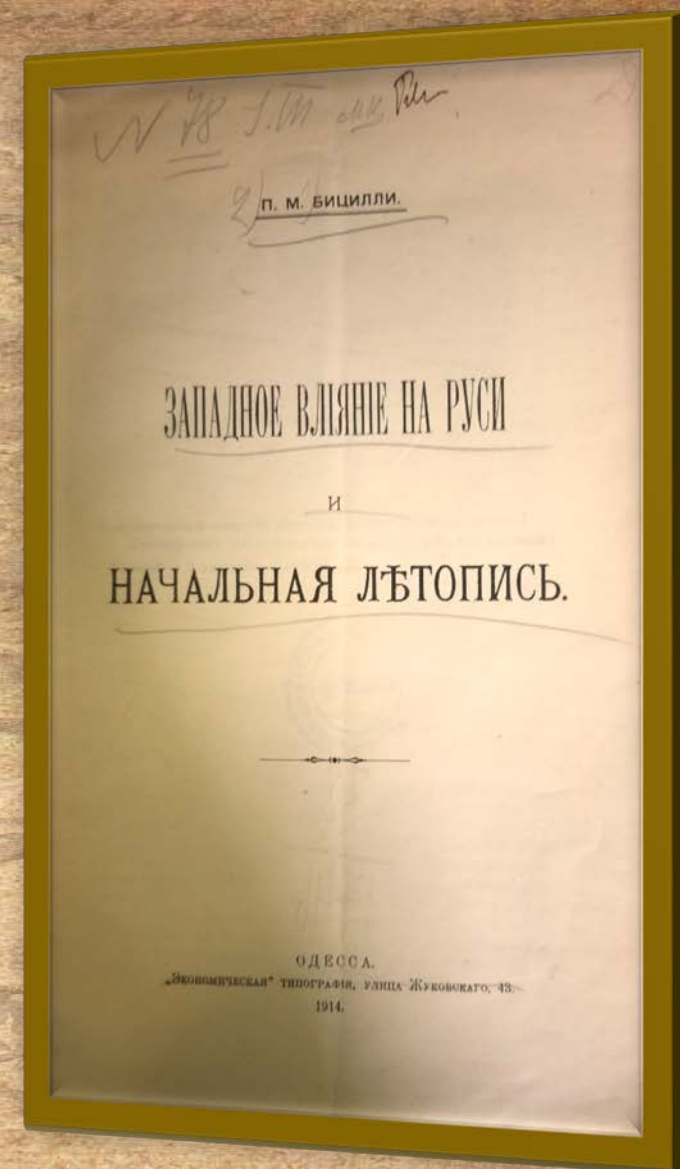

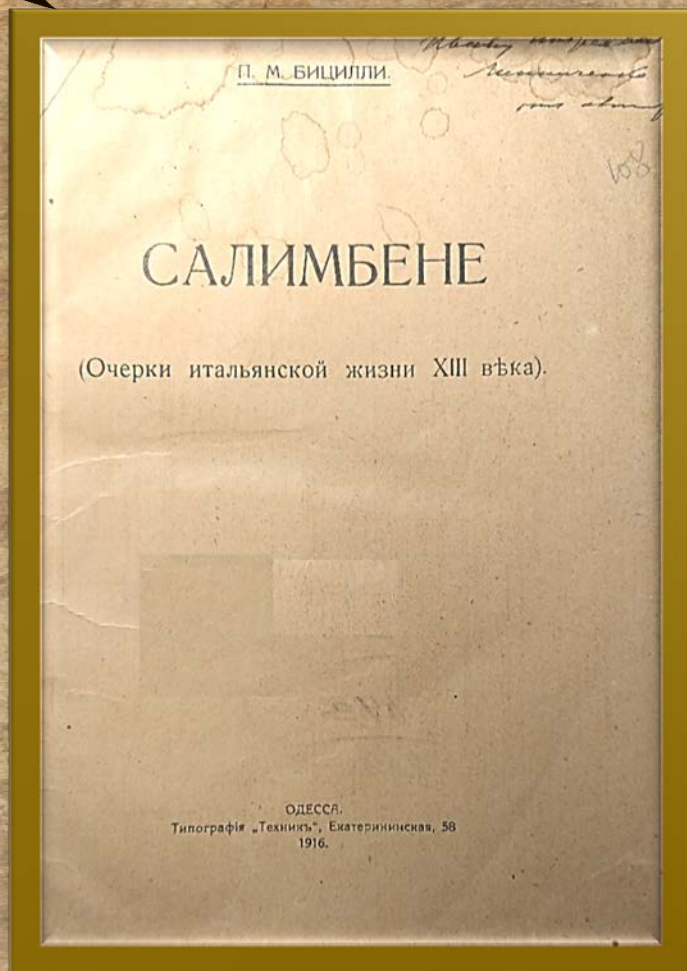

Бицилли П. К вопросу об источниках Афинской политики / П. Бицилли. – Одесса : Эконом. тип., 1912. – 13 с.

Шифр 32 $\frac{28}{93}$

Бицилли П. М. Западное влияние на Руси и начальная летопись / П. М. Бицилли. – Одесса : Эконом. тип., 1914. – 27 с.
Шифр 78/1746

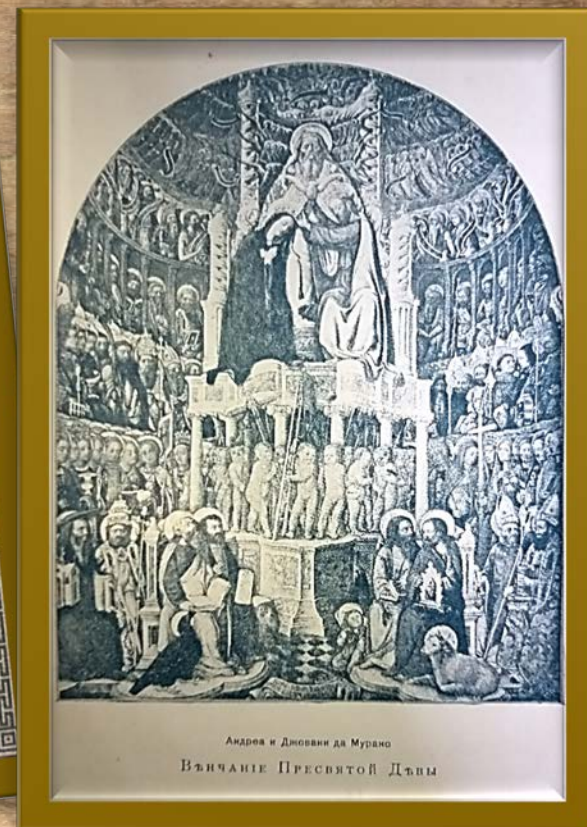

**Бицилли П. М. Салимбене : очерки итальянской жизни XIII века / П. М. Бицилли. – Одесса : Техник, 1916. – 390 с.
Шифр 64-а/269**

**Бицилли П. Элементы средневековой культуры / П. Бицилли. – Одесса : Гносис, 1919. – 167 с.
Шифр 56/360**

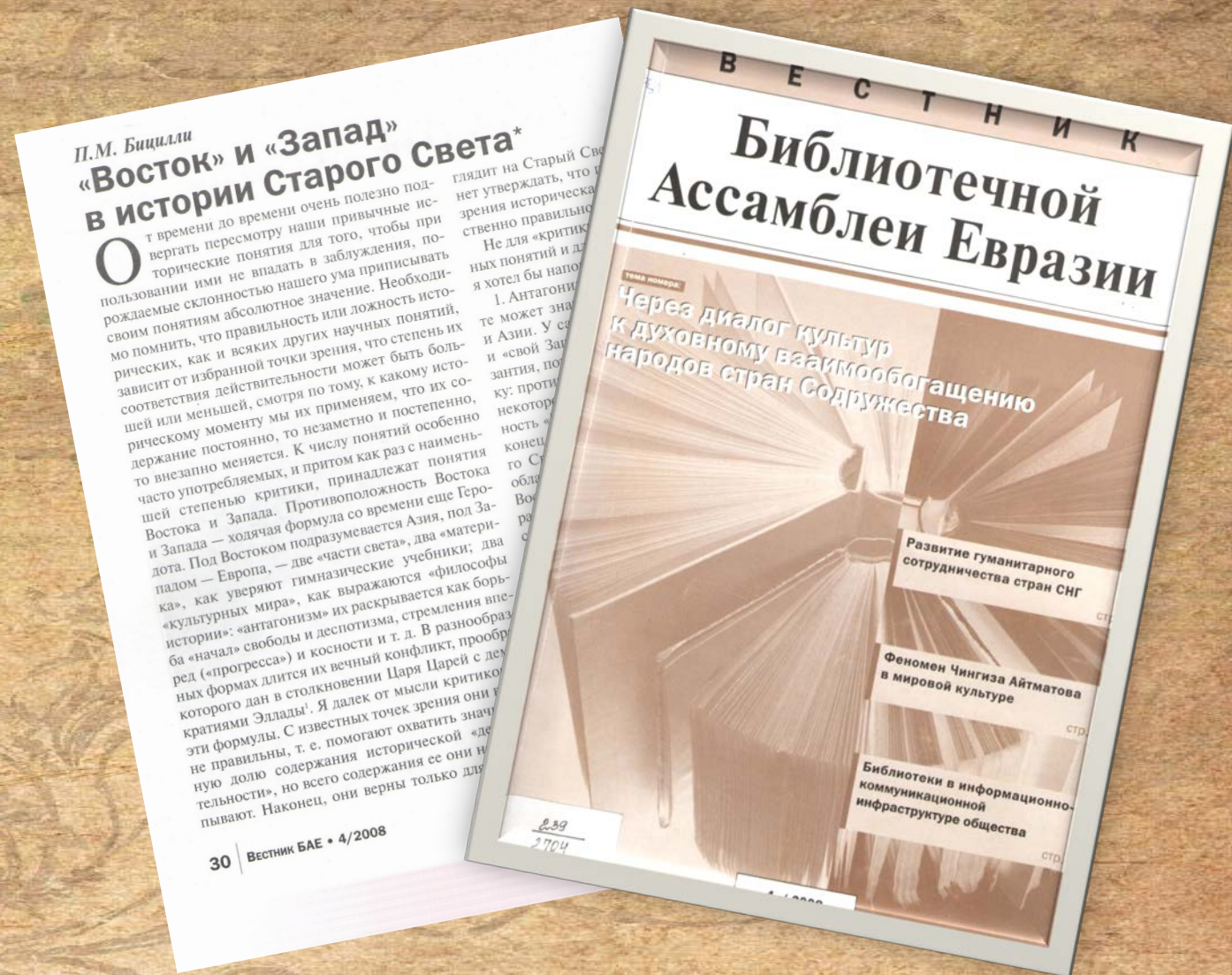

<http://www.odsada.com>

**Бицилли П. М. "Восток" и "Запад" в истории Старого Света / П. М. Бицилли // Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии : науч.-практ. журн. – 2008. – № 4. – С. 30–35.
Шифр 239/2704**

-
- www.arabesko.ru
- Бицилли П. [Рецензия] / П. Бицилли // Изв. Одес. библиогр. о-ва. – 1913. – Т. 2, вып. 1. – С. 11–14. – Рец. на кн.: Трелье-Лунд Ф. Небо и мировоззрение в круговороте времен / Ф. Трелье-Лунд. Одесса, 1912. IV, 233 с.
  - Бицилли П. [Рецензия] / П. М. Бицилли // Изв. Одес. библиогр. о-ва. – 1913. – Т. 2, вып. 4. – С. 162–170. – Рец. на кн.: Карсавин Л. П. Очерки религиозной жизни в Италии XII–XIII веков / Л. П. Карсавин. 1912 ; Карсавин Л. П. Монашество в средние века (История Европы по эпохам и странам) / Л. П. Карсавин. СПб., 1912. XX, 843, 6, 21 с.
  - Бицилли П. Новое историко-литературное направление / П. Бицилли // Изв. Одес. библиогр. о-ва. – 1914. – Т. 3, вып. 1. – С. 93–102. – Рец. на кн.: Berard V. Les Pheniciens et l’Odyssee / V. Berard. Paris, 1902. 622 p. ; Bedier I. Les Legendes Epigues / I. Bedier. Paris, 1908–1913. 510 p.
  - Бицилли П. [Рецензия] / П. М. Бицилли // Изв. Одес. библиогр. о-ва. – 1915. – Т. 4, вып. 3–4. – С. 206–207. – Рец. на кн.: Герье В. Философия истории от Августина до Гегеля / В. Герье. М., 1915. 274 с.

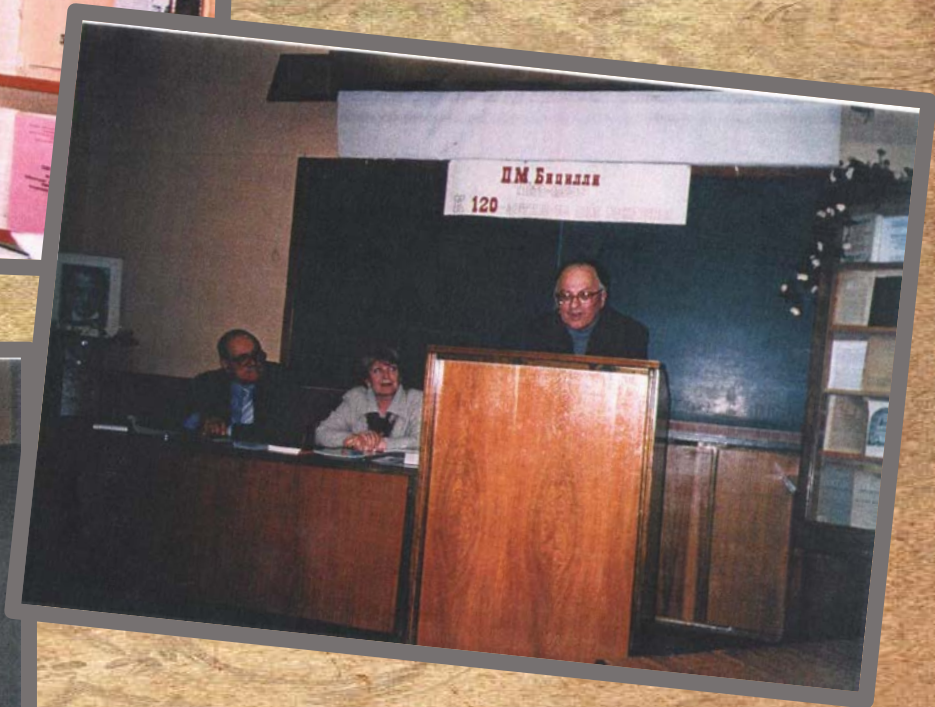
Серед різних наукових зустрічей семінарів і конференцій, присвячених П. М. Біциллі, найбільш активну роботу проводить альма-матер вченого, випускника і професора Новоросійського університету – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова.

Осінь 1999 р.

На історичному факультеті ОНУ імені І. І. Мечникова відбулись **III Історіографічні читання, присвячені 120-річчю з дня народження видатного історика та теоретика культури П. М. Біциллі.** Голова оргкомітету – проф. В. Н. Станко; заступник голови – Т. М. Попова. Це була перша регіональна біциллієзнавча конференція, в якій взяли участь представники, закладів вищої освіти, музеїв та інших наукових і науково-освітніх закладів м. Одеси, краєзнавці з області (В. Я. Буковський, м. Раздільна); на конференції був присутній Сергій Володимирович Біциллі – онук молодшого брата П. М. Біциллі.

www.arabesko.ru

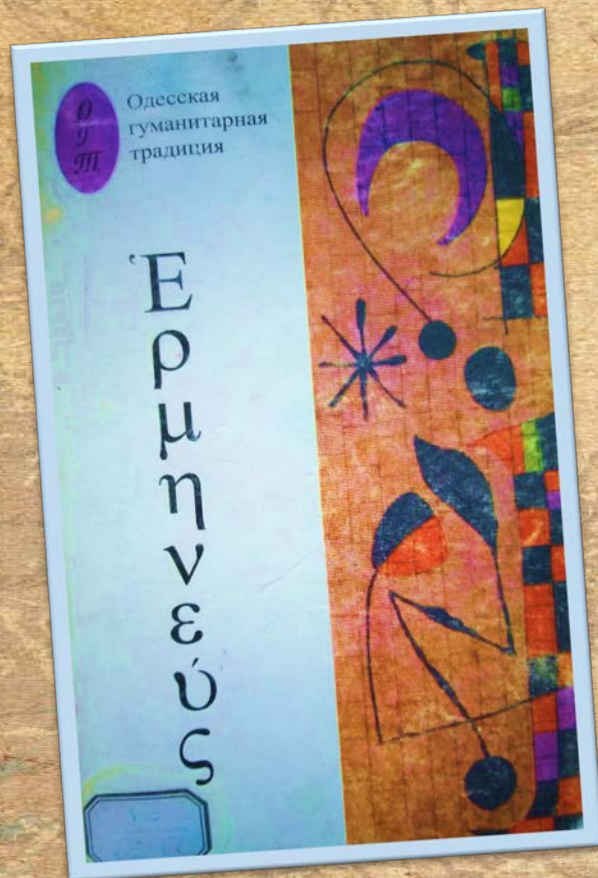
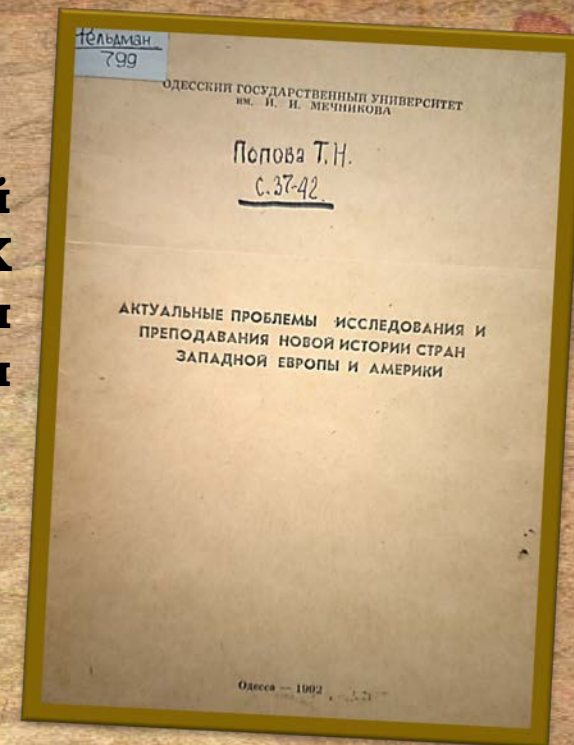

ru.arsade.com

ІІІ Історіографічні читання, присвячені 120-річчю з дня народження видатного історика та теоретика культури П. М. Біцилли.

**Попова Т. Н. О преподавании историографии всеобщей истории в Новороссийском университете в начале XX века / Т. Н. Попова // Актуальные проблемы исследования и преподавания новой истории стран Западной Европы и Америки. – Одесса, 1992. – С. 37–42.
Шифр Фельдман/799**

**Левченко В. Л. Культура как духовный контекст эпохи в работах П. М. Бицилли / В. Л. Левченко // Труды семинара по герменевтике (Герменеус). – Одесса, 1999. – Вып. 1. – С. 209–220.
Шифр 12/6547**

-
- **Попова Т. Н. Из истории Новороссийского университета: П. М. Бицилли / Т. Н. Попова // Одеси-200. – Одеса, 1994. – Ч. 2. – С. 118–120. Шифр 79-а 4866**
  - **Попова Т. Н. Профессор Новороссийского университета П. М. Бицилли в украинской и болгарской историографии / Т. Н. Попова, И. В. Максименко // Україна і Болгарія: віхи історичної дружби : матеріали Міжнар. конф., присвяч. 120-річчю визволення Болгарії від османського іга (Одеса, 29–31 жовт. 1998 р.). – Одеса : Друк, 1999. – С. 126–134. Шифр 79-а 5714**
  - **Шумейко Д. О. Болгарський період життя та творчості П. М. Біциллі / Д. О. Шумейко // Зап. іст. ф-та / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – 2001. – Вип. 11. – С. 347–356. Шифр 81/1251**
  - **Шумейко Д. А. Культурологический подход к изучению истории в творчестве П. М. Бицилли / Д. А. Шумейко // Музей. Історія. Одеса : зб. тез. доп. та повідомл. 2-ї наук.-практ. конф., присвяч. 45-річчю Одес. іст.-краєзн. музею. – Одеса, 2001. – С. 134–136.**

Д.А. Шумейко

ПУБЛИКАЦИИ П.М. БИЦИЛЛИ НА СТРАНИЦАХ
«ИЗВЕСТИЙ ОДЕССКОГО БИБЛИОГРАФИЧЕСКОГО
ОБЩЕСТВА»

Выдающийся... столетия, внесший серьёзный вклад
в разви... тых дисциплин, профессор Пётр
... не принадлежал к баловням судьбы.
... сть науке не была оценена
... ну, а неблагоприятные внешние
... самореализоваться в полной мере.
... лли (далее - П.М.) оставил нам
... е, поражающее глубиной и
... тересов.
... и творчества П.М. в последние
... ерес у исследователей! Это
... од сыграл основную роль в
... влияние на его интересы и
... работы П.М., некоторые из
... одесского библиографического
... оссийском университете»

**Шумейко Д. А. Публикации П. М. Бицилли на
страницах «Известий
библиографического общества» / Д. А.
Шумейко // Зап. іст. ф-ту / Одес. нац. ун-т
ім. І. І. Мечникова. – 2000. – Вип. 10. – С. 51-
58.**

Шифр 81/1251

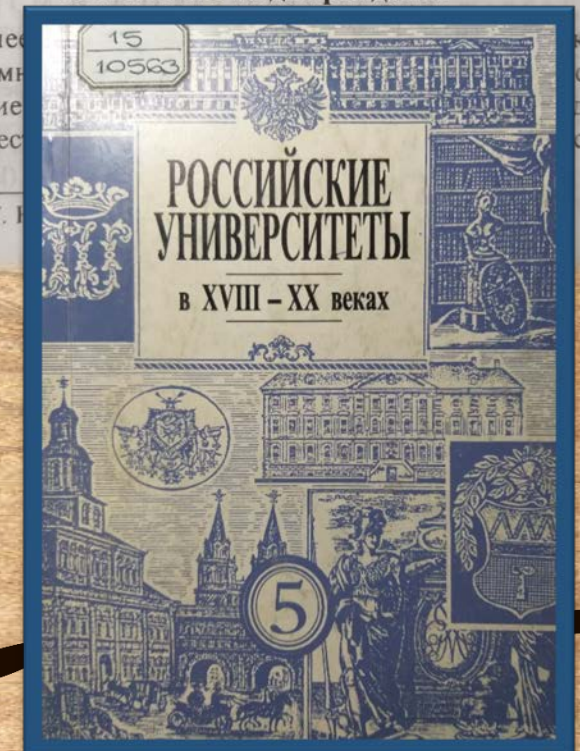
Т. Н. Попова

Одесский государственный университет имени И. И. Мечникова
ИЗ ИСТОРИИ ИСТОРИОГРАФИИ: П. М. БИЦИЛЛИ
К 120-летию со дня рождения

В последне
возвращены м
ные, попавшие
своим предшес

© Попова Т. Н.

200

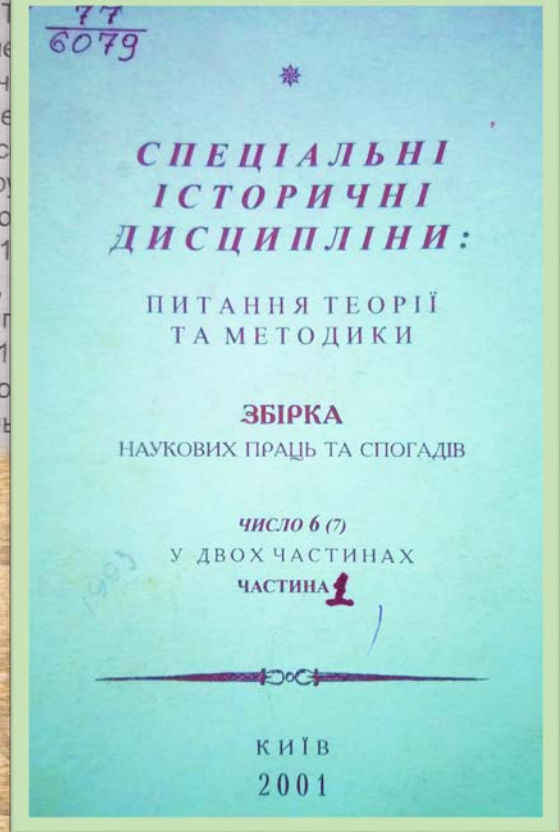
**Попова Т. Н. Из истории историографии: П. М. Бицилли
: к 120-летию со дня рождения / Т. Н. Попова //
Российские университеты XVIII–XX веках : сб. науч. тр.
– Воронеж, 2000. – Вып. 5. – С. 200–216.**

Шифр 15/10563

К БИОГРАФИИ П. М. БИЦИЛЛИ: ИЗ ИСТОРИИ ГРЕЧЕСКОЙ ДИАСПОРЫ В ОДЕССЕ

В 1999 г. исполняется 120 лет со дня рождения Петра Михайловича Бицилли (1879-1953) – профессора Новороссийского университета.

В 1999 г. исполняется 120 лет со дня рождения Петра Михайловича Бицилли (1879-1953) – профессора Новороссийского университета. В 1999 г. исполняется 120 лет со дня рождения Петра Михайловича Бицилли (1879-1953) – профессора Новороссийского университета. В 1999 г. исполняется 120 лет со дня рождения Петра Михайловича Бицилли (1879-1953) – профессора Новороссийского университета.

Попова Т. Н. К биографии П. М. Бицилли: из истории греческой диаспоры в Одессе / Т. Н. Попова // Спец. іст. дисципліни : питання теорії та методики : зб. наук. праць та спогадів. – Київ, 2001. – № 6 (7), ч. 1. – С. 93–95.

Шифр 77/6079

Шумейко Д. А. Материалы к биографии П. М. Бицилли в фондах ГАОО / Д. А. Шумейко // Архів. Документ. Історія. Сучасність. – 2001. – С. 326–328. – (Праці ДАОО ; т. 4).

Шифр 77/6371

ДА ШУМЕЙКО

МАТЕРИАЛЫ К БИОГРАФИИ П. М. БИЦИЛЛИ В ФОНДАХ ГОСУДАРСТВЕННОГО АРХИВА ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

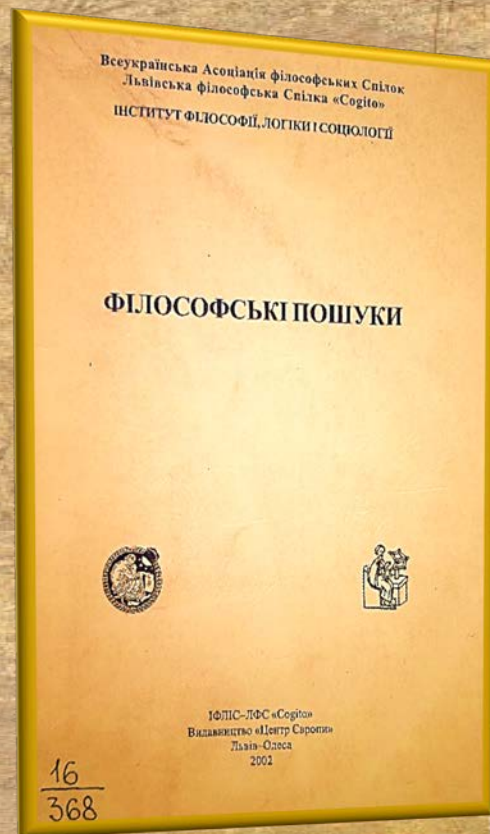
Одесса первых десятилетий XX века воспринимается сегодня прежде всего как финансовый и промышленный центр юга Украины, город с крепкими торгово-хозяйственными традициями. Но даже поверхностное ознакомление с историей Одессы обнаруживает не только ее богатую историю, но и ее роль в развитии культуры и науки в Одессе жили и работали многие выдающиеся ученые и мировую науку. Одесса забвения» и «Одесса возрождения». Среди них – профессор Одесского университета.

Одесса первых десятилетий XX века воспринимается сегодня прежде всего как финансовый и промышленный центр юга Украины, город с крепкими торгово-хозяйственными традициями. Но даже поверхностное ознакомление с историей Одессы обнаруживает не только ее богатую историю, но и ее роль в развитии культуры и науки в Одессе жили и работали многие выдающиеся ученые и мировую науку. Одесса забвения» и «Одесса возрождения». Среди них – профессор Одесского университета.

Одесса первых десятилетий XX века воспринимается сегодня прежде всего как финансовый и промышленный центр юга Украины, город с крепкими торгово-хозяйственными традициями. Но даже поверхностное ознакомление с историей Одессы обнаруживает не только ее богатую историю, но и ее роль в развитии культуры и науки в Одессе жили и работали многие выдающиеся ученые и мировую науку. Одесса забвения» и «Одесса возрождения». Среди них – профессор Одесского университета.

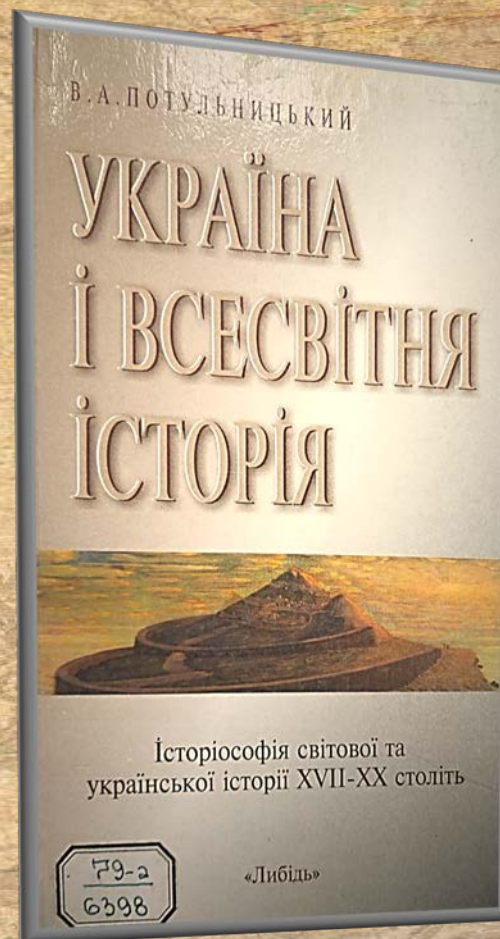

Шумейко Д. Історичні аспекти літературознавчого аналізу П. М. Біциллі про творчість Ф. М. Достоевського / Д. Шумейко // Філософські пошуки. – 2002. – Вип. 13 : Біля витоків вітчизняного гуманізму. – С. 74–80.

Шифр 16/368

Потульницький В. А. Україна і всесвітня історія: історіософія світової та української історії XVII-XX століть / В. А. Потульницький. – Київ : Либідь, 2002. – С. 74, 82.

Шифр 79-а/6398

www.arabsko.ru

Велева М. Българската съдба на проф. П. М. Бицилли / М. Велева. – София : Гутенберг, 2004. – 162 с. Шифр 60/6896

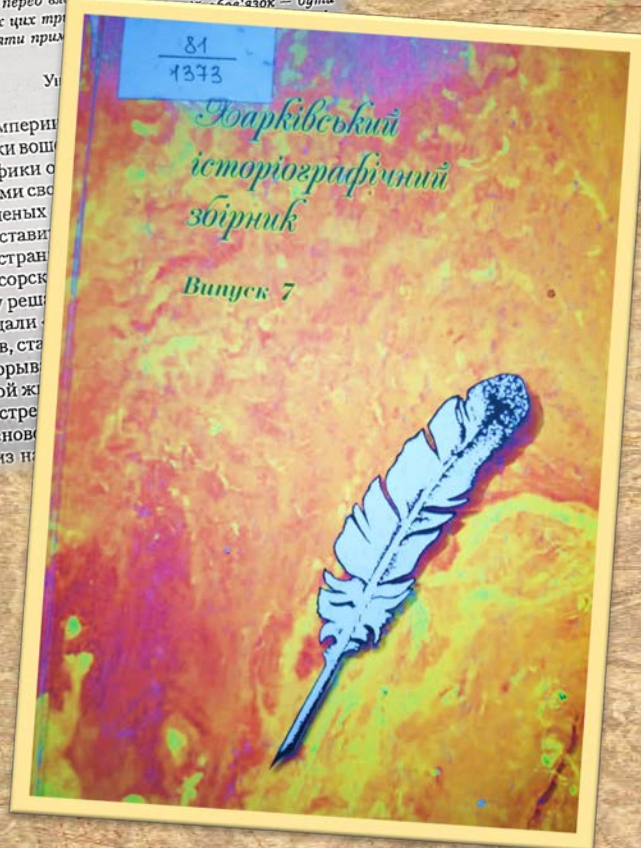
Т. Н. ПОПОВА

**ОБРАЗ УНИВЕРСИТЕТСКОГО ПРОФЕССОРА:
П. М. БИЦИЛЛИ**

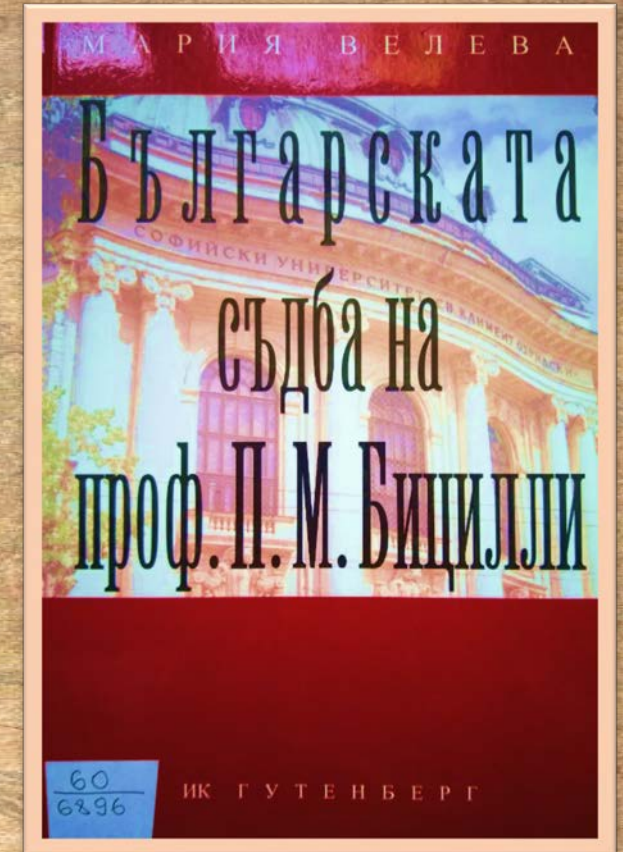
«Існує тільки три професії, представники яких
удостоєні носити мантію: священник, суддя і вчений.
Мантія символізує те, що її носії наділені зрілістю розуму, незалежністю
суджень і відповідальністю перед владою, совістю та Богом. Це означає
внутрішню незалежність усіх цих трьох професій. Св'язок — бути
останніми, хто дозволить собі діяти при...

Уч

Университеты Российской империи
но-европейских и фактически вошли
систему Европы, в силу специфики о
лись также самобытными чертами сво
особый тип университетских ученых
просто интеллектуалов, а представи
дей, для которых жизнь своей стран
вейшей составляющей профессорск
Каждый из них по-разному реш
времени. Одни яростно защищали
заячное сообщество либералов, ста
ных» борцов с «устоями», не порыв
образом вполне благополучной ж
ционеры — не менее яростно стре
зданию чего-то совершенно «нов
блока — условны, и многие из п

**Попова Т. Н. Образ университетского
профессора: П. М. Бицилли / Т. Н. Попова //
Харків. історіогр. зб. – 2004. – Вип. 7. – С. 15–
31. Шифр 81/1373**

ru.cisadea.com

2005 р.

Співробітниками Наукової бібліотеки ОНУ імені І. І.

Мечникова майже одночасно була підготовлена до друку та побачила світ ціла низка довідкових видань з історії університету, до яких увійшли відомості про П. М. Біциллі

- **Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. словн. : у 4 т. / ОНУ ім. І. І. Мечникова ; відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса, 2005. – Т. 2. – С. 128-131.**

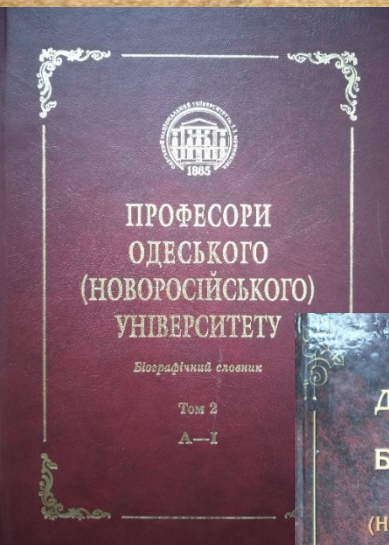
Шифр 15/10452

- **Дарители Одесского (Новороссийского) университета (1865–1920). / ОНУ им. И. И. Мечникова ; науч. ред. В. А. Сминтина. – Одесса, 2005. – С. 26. Шифр 230/11805**

- **Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енцикл. словн. / ОНУ ім. І. І. Мечникова ; відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 31-32.**

- **Шифр 15/10925**

www.arabesko.ru

ru.arabesko.com

15-16 вересня 2007 р.

В рамках X Міжнародної наукової конференції «Болгарія у Північному Причорномор'ї» пройшов Круглий стіл **«Біциллієзнавство в міжнародному інтелектуальному просторі: стан і перспективи»**. Учасники форуму у своїх доповідях та повідомленнях розкрили загальну тему та 4 блока проблем, сформульованих керівником Круглого столу Т. М. Поповою, канд. іст. наук, проф. кафедри історії нового та новітнього часу ОНУ імені І. І. Мечникова. Вони і стали основними панелями обговорення проблем.

Панель «Історіографічні ландшафти біциллієзнавства: держави, люди, структури» була презентована доповіддю одного із фундаторів біциллієзнавства, докт. іст. наук, проф. М. Берманом, який тепер проживає в Ізраїлі (м. Ашдод) – «Етапи, персоналії та центри біциллієзнавства» та Т. Поповою «Біциллієзнавство: історіографічний контур».

Панель «Персональна історія П. М. Біциллі: факти, підходи, легенди» була представлена докладом докт. іст. наук, проф. І. Колесник (Інститут історії України НАНУ) та дослідницями із Болгарії – докт. іст. наук, проф. М. Велевої та її ученицею, докт. наук Д. Григоровою. В обговоренні цієї панелі також прийняв участь докт. іст. наук, проф., декан іст. факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, С. Посохов.

www.arabesko.ru

Панель «Творча спадщина П. М. Біциллі в інтернаціональному полі сучасної гуманітаристики» була представлена докладом докт. іст. наук, проф. О. Дьомінім (ОНУ імені І. І. Мечникова) – «Творчі пошуки П. М. Біциллі в контексті історіографічних пошуків на початку ХХ століття». В обговоренні цієї панелі також прийняли участь: В. Пикалов (доцент ХНУ імені В. Н. Каразіна), Д. Шумейко (ОНУ імені І. І. Мечникова), В. Левченко (наук. співробітник Одеського академічного центру Міжнародної академії наук та мистецтв України), Г. Зленко, засл. діяч мистецтв України, письменник.

Панель «Українська наукова еміграція в Болгарії: обличчя та долі» була представлена доповіддю О. Новікової (ОНУ імені І. І. Мечникова).

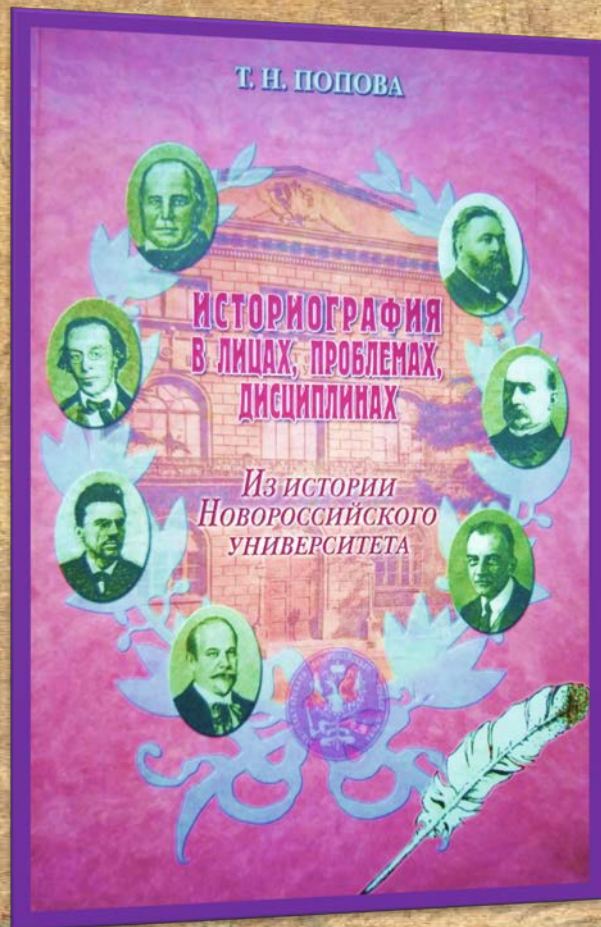
Круглий стіл став першим міжнародним форумом, який організували одеські вчені. Ця зустріч стала новим кроком в розширенні біциллієзнавчої тематики, у постановці теоретичних проблем дослідження інтелектуальної біографії Біциллі.

www.arabesko.ru

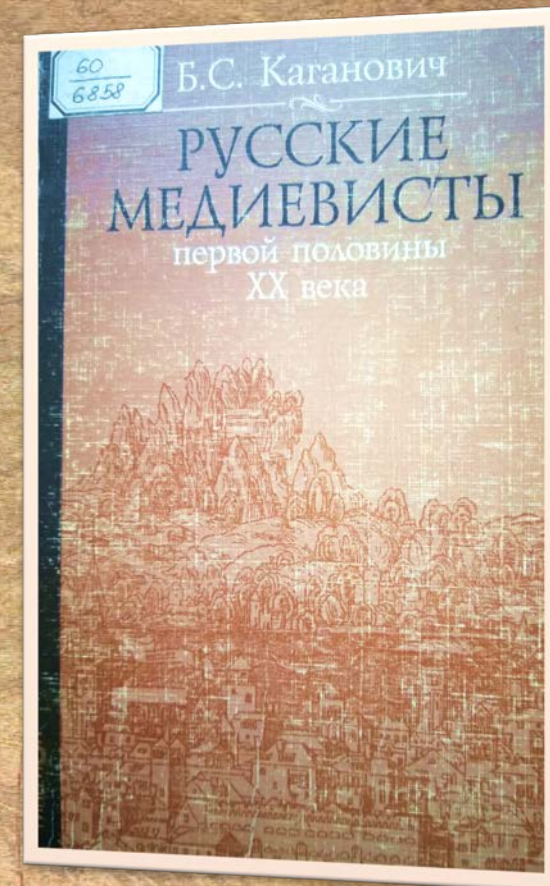

Круглий стіл «Біциллієзнавство в міжнародному інтелектуальному просторі: стан і перспективи».

**Каганович Б. С. Русские
медиевисты первой половины XX
века / Б. С. Каганович. – СПб. :
Гиперион, 2007. – С. 161-230.
Шифр 60/6858**

**Попова Т. Н. Историография в
лицах, проблемах, дисциплинах: из
истории Новороссийского
университета : к 75-летию
Исторического ф-та / Т. Н. Попова
; ОНУ имени И. И. Мечникова. –
Одесса : Астропринт, 2007. – С.
327-452.
Шифр 60/6755**

➤ **Попова Т. Н. П. М. Бицилли: к характеристике научного творчества (одесский период и первые годы эмиграции) / Т. Н. Попова // Стародавне Причорномор'я. – 2005. – Вип. 6. – С. 134–142. Шифр 81/1386**

➤ **Попова Т. П. М. Бицилли: размышления о творчестве / Т. Попова // Ейдос : альм. теорії та історії іст. науки. – 2006. – Вип. 2. – С. 98–124.
Шифр 81/1375**

➤ **Бахчиванжи А. П. Книги с автографами П. М. Бицилли в университетской библиотеке / А. П. Бахчиванжи // Вісник ОНУ. Серія: Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство. – 2010. – Т. 15, № 21. – С. 89–97.
Шифр 217 1373**

➤ **Попова Т. Н. Бициллиеведение: информационно-аналитические комментарии (материалы круглого стола «Бициллиеведение в международном интеллектуально пространстве: состояние и перспективы. X международная научная конференция «Българите в Северното Причерноморие» 15–16 септември 2007 г.) / Т. Попова // Ейдос : альм. теорії та історії іст. науки. – 2008. – Вип. 3. – С. 389–423.
Шифр 81/1375**

1-2 жовтня 2009 р.

В ОНУ імені І. І. Мечникова пройшли **Читання, присвячені 130-річчю з дня народження П. М. Біциллі**. Форум проходив протягом двох днів. 1 жовтня – з 14 до 18.00 (Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова), 2 жовтня – з 14 до 18.00 (Історичний факультет ОНУ імені І. І. Мечникова).

Ініціатором читань став Науково-дослідний і освітній центр імені Г. В. Флоровського (філософський факультет ОНУ імені І. І. Мечникова).

Склад учасників прийняв нові географічні контури: Одеса, Київ, Москва, Санкт-Петербург, Казань, Пермь, Ашдод (Ізраїль), Софія (Болгарія), Кишинів (Молдова).

Розширилось дисциплінарне представництво серед доповідачів – історики, культурологи, філософи.

Тематика доповідей була сконцентрована навколо трьох проблемних блоків:

«Сучасний стан біцилієзнавства»

«Лінії спадкоємності/розлома традицій медеевістики, пов'язані з іменем П. М. Біциллі»

«Традиція та сьогодення. Лінія П. М. Біциллі в сучасних дослідженнях».

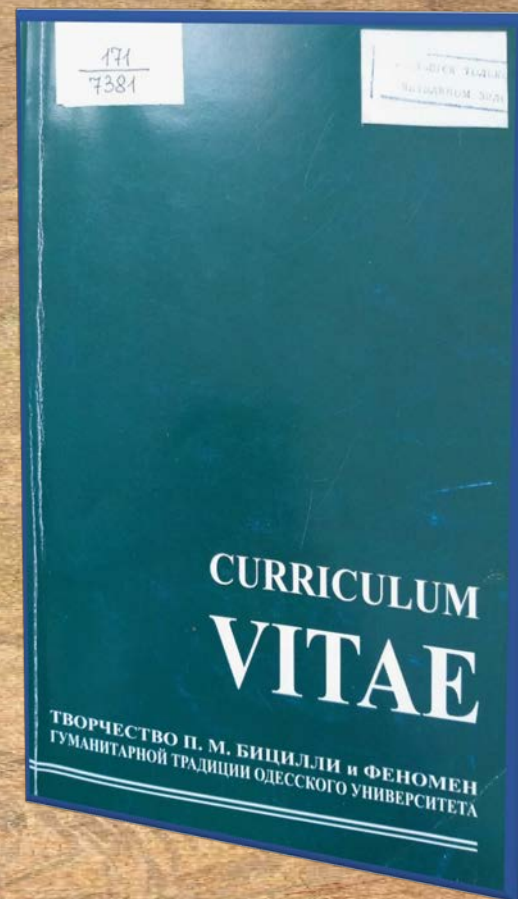
Головний координатор Читань – О. А. Довгополова, д-р філос. наук, проф. кафедри філософії природничих факультетів ОНУ імені І. І. Мечникова сформулювала довгострокову програму подібних зустрічей.

Матеріали цих читань представлені у наступному збірнику:

Curriculum Vitae : сб. науч. тр. Вып. 2 : Творчество П. М. Бицилли и феномен гуманитарной традиции Одесского университета / отв. ред. О. А. Довгополова ; редкол.: И. В. Голубович, О. Б. Демин [и др.] ; Одес. нац. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одеса : Астропринт, 2011. – 286 с.

Шифр 171/7381

Читання, присвячені 130-річчю з дня народження П. М. Біциллі

30 вересня – 2 жовтня 2010 р.

В Одесі відбувся Міжнародний науково-освітній семінар

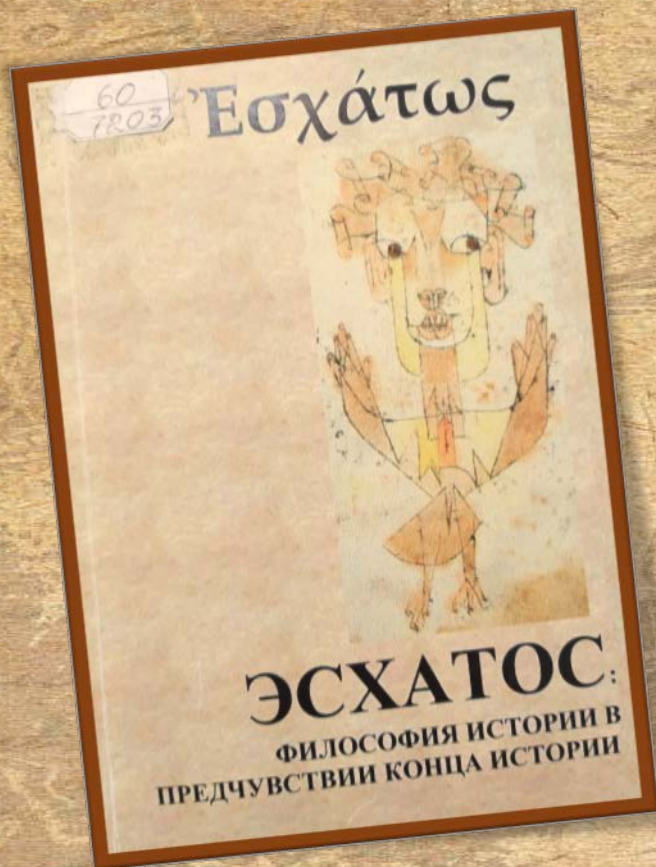
«ESCHATOS: філософія історії в предчуттві кінця історії».

Його організаторами виступили структури ОНУ імені І. І. Мечникова (кафедри філософії, історії стародавнього світу та середніх віків, нової та новітньої історії, Наукова бібліотека) та інші установи та організації з Одеси, Росії, Молдови, Ізраїлю та Німеччини.

За результатами семінару був надрукований однойменний збірник статей:

Эсхатос: философия истории в предчувствии конца истории / отв. ред. О. А. Довгополова ; Одес. нац. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одесса : ФЛП «Фридман А. С.», 2011. – 366 с.

Шифр 60/7203

Вересень- жовтень 2011 р.

В Одесі пройшов 2-й Міжнародний семінар

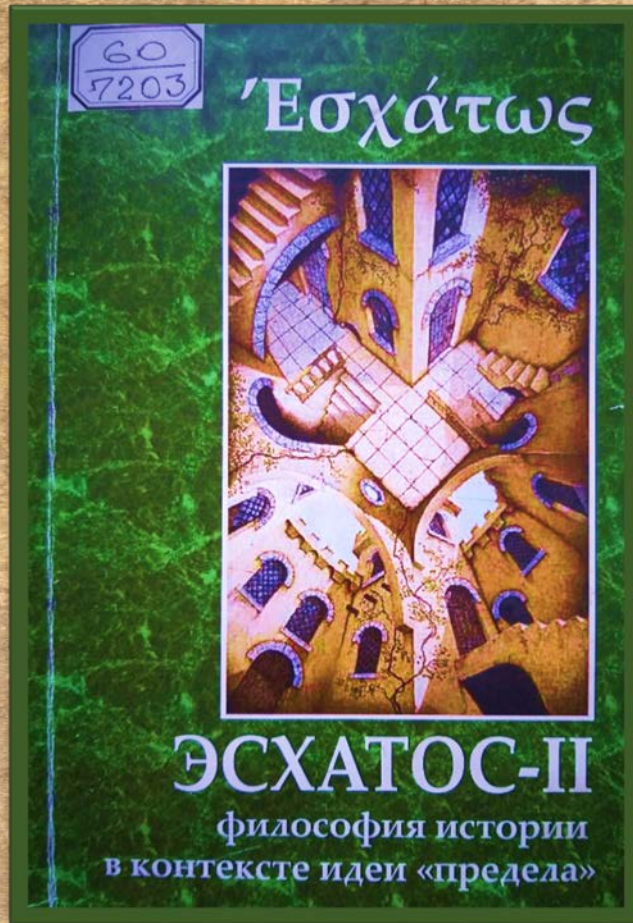
**«ESCHATOS - II: філософія історії в контексте
идеї предела»**, присвячений пам'яті П. М. Біциллі.

В його роботі брали участь історики, філософи, культурологи з України, Росії, Ізраїлю, Франції та Узбекистану.

Результатом цієї зустрічі став збірник наукових праць та доповідей:

**ESCHATOS-II: філософія історії в контексте
идеї «предела» / отв. ред. О. А. Довгополова ;
Одес. нац. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одесса :
ФЛП «Фридман А. С.», 2012. – 280 с.**

Шифр 60/7203

www.casade.com

2-й Міжнародний семінар «ESCHATOS - II: філософія історії в контексте ідеї предела»

Левченко В. Біоісторіографічні дослідження в українській історіографії на зламі ХХ–ХХІ століть: регіональний аспект / В. Левченко, Г. Левченко // Історіографічні дослідження в Україні. – 2012. – № 22. – С. 443–462.

5-6 жовтня 2012 р.

В Одесі пройшов 3-й Міжнародний науково-освітній семінар, присвячений пам'яті П. М. Біцилли «**ESCHATOS-III: філософія истории в контексте идеи предела**». На цей раз семінар об'єднав учасників із України, Росії, Ізраїлю та Болгарії. Учасницею семінару стала Т. Галчева, одна із перших дослідниць життя і творчості П. М. Біцилли в Болгарії.

Валерій Левченко, Галина Левченко

**БІОІСТОРИОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ
НА ЗЛАМІ ХХ–ХХІ СТОЛІТЬ:
РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ**

Сучасний етап посиленням інтеріографічних дослідження світогляду наукової спадщини уявлення про розлити вивчення бблемного, кадролознавчого тощо

Біоісторіографіауці мають певнресу вчених на студії цього наукоособливостями сититку України. Сності України пр

5 жовтня 2013 р.

В ОНУ імені І. І. Мечникова відбувся Міжнародний науково-освітній семінар, який був присвячений осмисленню проблеми **«Феномена університету і долі гуманітарних традицій (пам'яті П. Біциллі і Г. Флоровського)»**.

Організаторами зустрічі стали професори кафедри філософії природничих факультетів ОНУ І. В. Голубович і О. А. Довгополова. Читання організовані науково-дослідним і освітнім центром імені Г. В. Флоровського.

Обидва мислителі почали свій творчий шлях в Новоросійському університеті, але були змушені покинути батьківщину після революції 1917 р. І обидва залишили серйозний слід в інтелектуальних традиціях тих країн, які стали їх другою батьківщиною. Фігури двох цих мислителів задають унікальну оптику розгляду феномена «людини університету», в якій стають очевидні як моральні підстави життя гуманітарія, так і особливості рецепції інтелектуальних традицій в різних просторах.

На семінарі відбулося багато цікавих зустрічей, особистих відкриттів. У семінарі вперше брала участь онука Петра Біциллі – Наталія Андріївна Галь (Женева, Швейцарія), яка по іншій лінії – дочка князя Андрія Павловича Мещерського. Її жива розповідь прикрасила наукове зібрання.

Наталія Андріївна розповіла про особливі «виховні методи» бабусі (дружини П. Біциллі) з «вибиванням» княжих (панських) замашок. З перших вуст приємно було дізнатися про те, як любили Петра Біциллі болгарські студенти, і зберігали пам'ять про нього. Але гірко було слухати про самотність П. Біциллі в останні роки. Присутні також почули про те, що Біциллі не був ні італійцем, ні греком, як стверджується в літературі, він був албанцем. Про це Наталія Андріївна розповіла під час прогулянки по місту.

Круглий стіл відрізнявся, з одного боку, камерністю, а з іншого – напруженістю обговорення. Крім одеських дослідників, які традиційно підтримують інтерес до фігур П. М. Біциллі і Г. В. Флоровського (І. В. Голубович, О. А. Довгополова, В. В. Левченко), учасниками круглого столу стали гості з чотирьох країн – Болгарії, Італії, Росії та Швейцарії. Дослідниця з Казанського університету (Росія) Лідія Олексіївна Сиченкова – одна з відомих дослідниць творчості П. М. Біциллі та традицій російської дореволюційної медієвістики. Завдяки дослідниці з Софії Тані Галчевої, ініціатору першої публікації праць Біциллі в Болгарії в 90-і роки, авторці сайту «Saved Archives» (savedarchives.net), присвяченого деяким аспектам життя російської еміграції в Болгарії, в останні роки з'явилась унікальна можливість доторкнутися до болгарського періоду життя П. М. Біциллі. У цей приїзд Т. Галчева представила результати досліджень листів Катерини Василівни Флоровської, що проливають світло на шлях П. М. Біциллі в Софію.

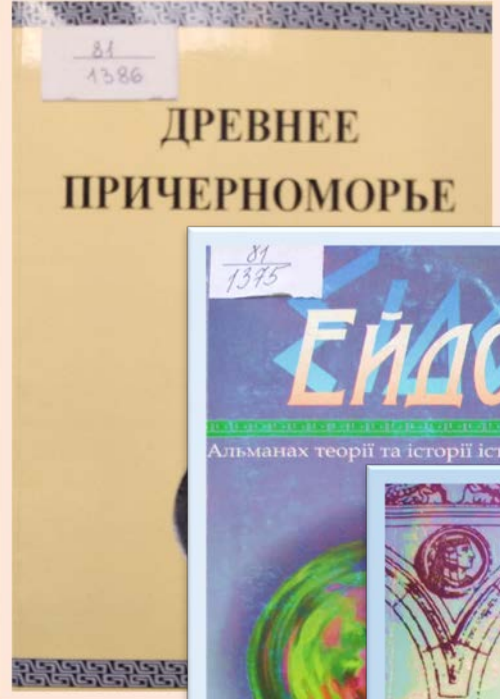

www.olympic.com

Міжнародний науково-освітній семінар, присвячений осмисленню проблеми «Феномена університету і долі гуманітарних традицій (пам'яті П. Біцилли і Г. Флоровського)».

81
1386

ДРЕВНЕЕ
ПРИЧЕРНОМОРЬЕ

Попова Т. Н. Несколько фактов из персональной истории П. М. Бицилли: к вопросу о достоверности его-документов / Т. Н. Попова // Древнее Причерноморье. – 2013. – Вып. 10. – С. 514–520.

Шифр 81/1386

Попова Т. Жизнеописание ученого-историка на перекрестке историографических традиций: теория, методология, практика / Т. Попова // Ейдос : альм. теорії та історії іст. науки. – 2014–2015. – Вип. 8. – С. 15–40.

Шифр 81/1375

Довгополова О. А. Екзистенційний жест історика в світі, що руйнується: міркування про долі П. М. Біцилли та Л. П. Карсавіна / О. А. Долгополова // Libra : зб. наук. праць кафедри стародавньої історії та середніх віків / ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2014. – Вип. 3. – С. 106–114.

Шифр 81/1332

Голубович І. Творча еволюція гуманітарія у світі, що руйнується (стратегії історико-філософського дослідження) / І. Голубович, О. Довгополова, О. Каменських // Sententiae. – 2015. – № 1. – С. 197–201.

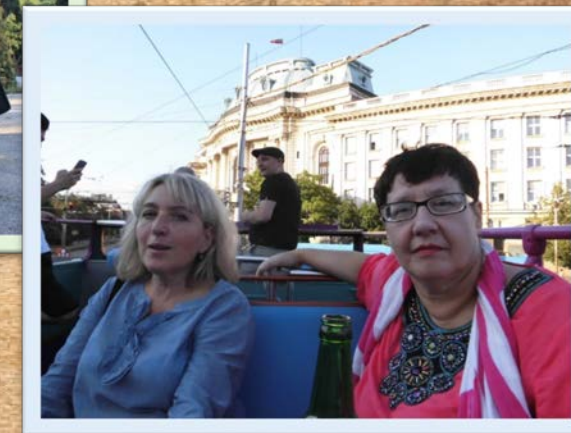
20-25 серпня 2018 р.

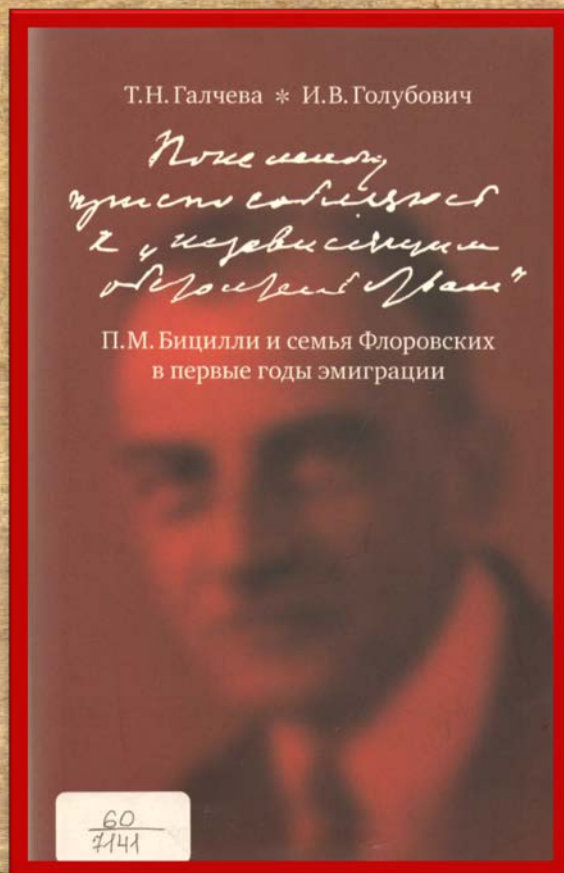
В Софії пройшла Міжнародна наукова конференція «**Петро Михайлович Біциллі (1879–1953). Повернена спадщина**». У Болгарії це перша конференція, персонально присвячена відомому вітчизняному емігрантові, професору Софійського університету, який там багато років очолював кафедру нової і новітньої історії. Наукова спадщина видатного російського емігранта, оригінального мислителя, вченого-енциклопедиста П. М. Біциллі – предмет невичерпного інтересу сучасних дослідників його творчості.

Видання вибраних праць з історії, літератури та медієвістики, численні публікації архівних матеріалів, дисертації, колективні монографії, дослідження з окремих питань і тем, і, нарешті, фундаментальні студії, безпосередньо звернені до життя і творчості вченого – такий актуальний дослідний контекст конференції, що відбулася в Софії.

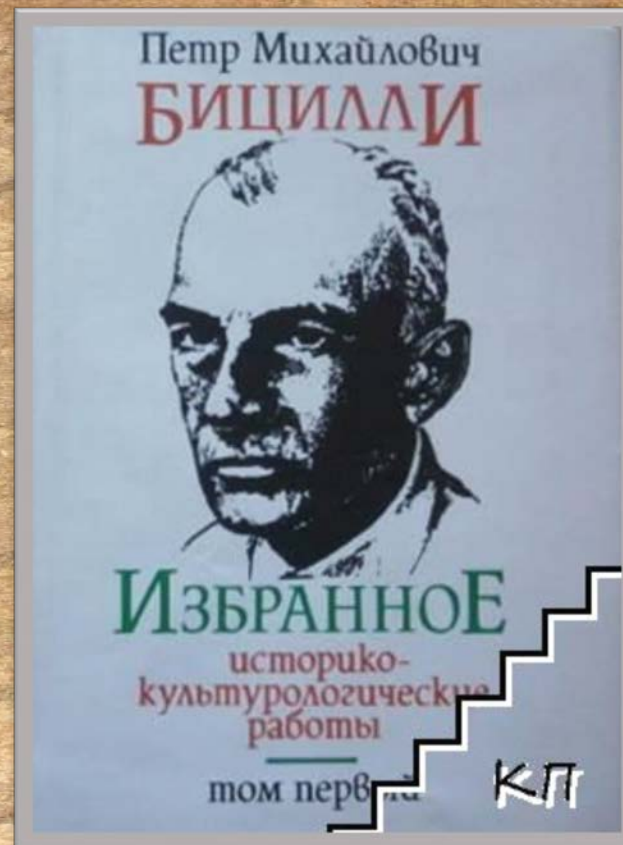
Організатори зустрічі автор численних публікацій та аналітичних статей, присвячених П. М. Біциллі, – Таня Галчева та її колега і співавтор Інна Голубович, д-р філос. наук, проф. факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова. До їхніх заслуг відносяться цінні архівні розвідки і підготовка фундаментальних видань. Великий внесок в проведення конференції внесли родичі П. М. Біциллі, його онука Наталія Андріївна Галь (Мещерська), яка спеціально приїхала в ці дні в Софію з Женеви разом зі своєю дочкою Марією.

Бицилли П. М. Избранное. Историко-культурологические работы: в 2 т. / сост., подгот. текстов, коммент.: Т. Н. Галчева, Г. П. Петкова, Х. П. Манолакева ; вступ. ст. Т. Н. Галчева. – София : ВК "Св. Георги Победоносец" ; УИ "Св. Климент Охридски", 1993. – Т. 1. – 396 с.

Галчева Т. Н. "Понемногу приспособляюсь к независимым обстоятельствам": П. М. Бицилли и семья Флоровских в первые годы эмиграции / Т. Н. Галчева, И. В. Голубович. – София : Солнце, 2015, – 320 с. Шифр 60/7141

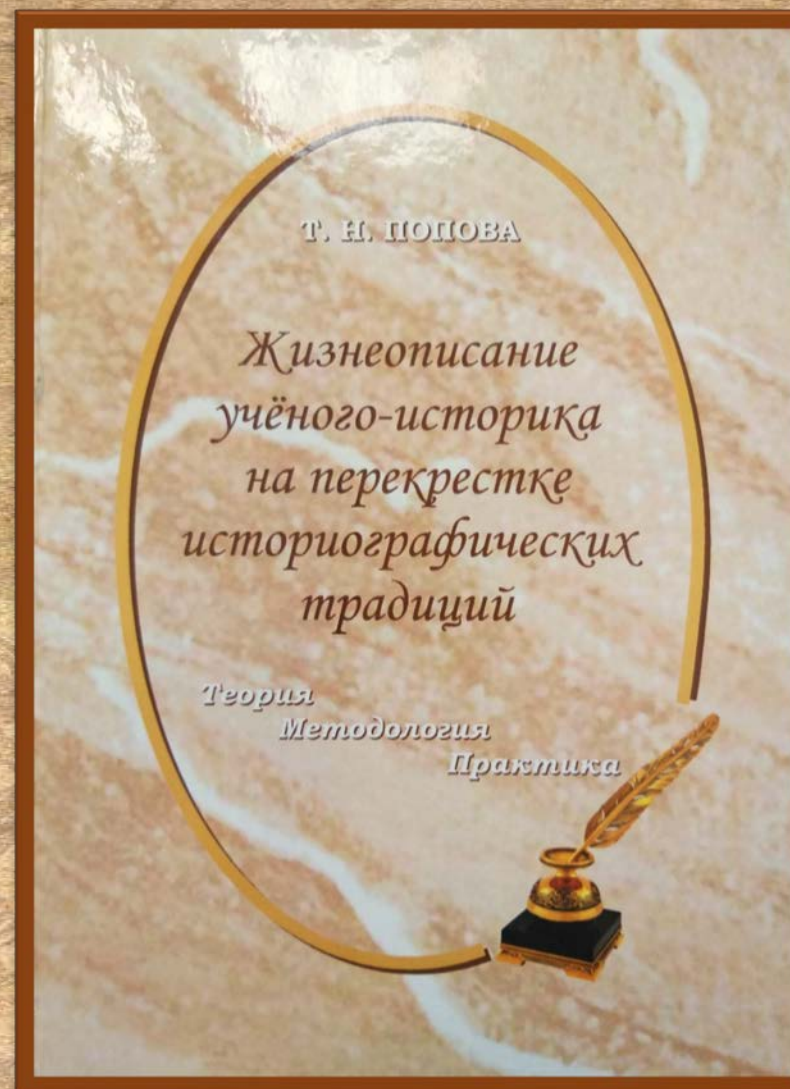
22 січня 2019 р.

Відбулось засідання №1042 Секції книги в Одеському будинку вчених, в рамках якого І. В. Голубович презентувала книгу одеського історика Т. М. Попової «Жизнеописание ученого-историка на перекрестке историографических традиций. Теория. Методология. Практика» (Одеса, 2017). На думку професора, «без жодного перебільшення можна назвати цю книгу одним з самих глибоких, змістовних і фундаментальних досліджень з даної теми». В ній йде річ про таємничі загадки життєпису, про біо-факти, біо-образи і біо-моделі, про біографічні повороти в сучасному гуманітарному знанні, про дисциплінарні спільноти і «персональні історії». В історії Одеського університету багато історій в особах, які жваво і захоплююче представлені в біоісторіографічних етюдах, присвячених видатним дореволюційним історикам. Серед них головний герой – Петро Михайлович Біциллі. Про його родовід, одеське коріння і сімейну історію можна написати захоплюючий роман, зняти гостросюжетний фільм, інтрига і сценарій якого також розгорнуті в дослідженні Т. М. Попової.

Засідання №1042 Секції книги в Одеському будинку вчених

**Попова Т. Н. Жизнеописание ученого-историка на перекрестке историографических традиций : Теория. Методология. Практика / Т. Н. Попова. – Одесса : Бондаренко М. А., 2017. – 456 с.
Шифр 79-а/8939**

8-19 листопада 2019 р.

В Інституті світової літератури імені О. М. Горького (ІМЛІ РАН) має пройти

Міжнародна конференція «Гуманітарна наука російського зарубіжжя: До 140-річчя від дня народження П. М. Біциллі».

Співорганізатор конференції – Бібліотека історії російської філософії та культури «Будинок А. Ф. Лосєва». Науковий комітет конференції: Михайло Бірман (Ашдод, Ізраїль), Таня Галчева (Софія, Болгарія), Любов Герашко (Санкт-Петербург, Росія), Інна Голубович (Одеса, Україна), Борис Каганович (Санкт-Петербург, Росія), Михайло Ковальов (Саратов, Росія), Роман Мних (Седльце, Польща), Тетяна Попова (Одеса, Україна), Манфред Шруба (Мілан, Італія).